

Iwona Górnicka

Pisma polityczne z lat 1669 – 1673 jako element walki stronnictwa królewskiego z opozycyjną propagandą malkontentów - streszczenie pracy doktorskiej

Przedmiot rozważań pracy stanowi analiza pism politycznych ukazujących się w latach 1669 – 1673 pod kątem walki ówczesnych ugrupowań politycznych – stronników króla Michała i opozycji w osobach malkontentów. Niespełna pięcioletni okres rządów monarchy obfitował w wiele ważnych wydarzeń politycznych, które w znaczący sposób wpłynęły na dalsze losy Rzeczypospolitej.

Omówione w pracy pisma powstawały w trakcie toczony wówczas zażartej walki politycznej. Ich treść nawiązywała do różnego rodzaju wydarzeń zachodzących w kraju oraz za granicą, stanowiąc do nich niejako komentarz. Za pośrednictwem tychże pism oba ugrupowania starały się w odpowiedni sposób wpłynąć na opinię szlachecką i tym samym osiągnąć zamierzony cel. Twórcy tej publicystyki atakowali swych przeciwników i podejmowali próby zdyskredytowania ich w opinii szlachty, a także pragnęli podważyć słuszność wysuwanych przez nich argumentów. Jednym z celów, który przyświecał obu ugrupowaniom, było ukazanie siebie jako obrońców praw Rzeczypospolitej i szlacheckich wolności. Służyły one także do zjednywania sobie nowych sprzymierzeńców w toczącym się sporze.

Praca składa się z trzech rozdziałów posiadających układ chronologiczny.

Pierwszy rozdział poświęcony został ukazaniu najważniejszych zagadnień związanych z genezą i abdykacją Jana Kazimierza. Narracja rozpoczyna się od roku 1661, czyli od momentu podjęcia przez dwór królewski prób wprowadzenia elekcji *vivente rege*. Kluczową kwestią było także ukazanie procesu powstawania stronnictw politycznych w okresie bezkrólewia z lat 1668-1669.

Rozdział drugi koncentruje się na analizie pism politycznych, które powstały i były rozpowszechniane w Rzeczypospolitej w latach 1669-1671. Kwestią poruszoną w dalszej części rozdziału jest także próba postawienia przed sądem dwóch czołowych malkontentów – Krzysztofa Grzymułtowskiego i Jana Andrzeja Morsztyna

Rozdział trzeci omawia wydarzenia z lat 1672 – 1673 oraz rolę, jaką odegrały w nich powstałe wówczas pisma polityczne. Przybliży także działania podejmowane przez obydwa ugrupowania w trakcie obu zerwanych sejmów z 1672 roku a także ukazuje walkę propagandową toczoną podczas konfederacji gołabskiej. Omawia również publicystykę polityczną z początku 1673 roku gdy prowadzone były rozmowy pojednawcze pomiędzy malkontentami a stronnikami króla.